

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 25-26 травня 2023 р.) 175 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та лінгводидактики Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Збірник матеріалів V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

2. Валетов Я. Свобода чи смерть. URL: <https://www.pravda.com.ua/ukr/columns/2022/03/21/7333269/> (дата звернення 17.01.23)
3. Переможемо або поляжемо. Сьогодні, як ніколи, актуальні наші націоналістичні гасла «Воля або смерть», «Здобудеш свободу або загинеш у борні за неї». URL: <https://galychyna.if.ua/analytic/peremozhemo-abo-polyazhemo-sogodni-yak-nikoli-aktualni-nashi-natsionalistichni-gasla-volya-abo-smert-zdobudesh-svobodu-abo-zaginesh-u-borni-za-neyi/> (дата звернення 17.01.23)
4. Поляківський Ю. Українці показали світу, що свобода варта того, щоб за неї помирати. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/ukraintsi_pokazaly_svitu_shcho_svoboda_varta_togo_shchob_za_nei_pomyraty_yuriy_polyakivskyy_128778.html (дата звернення 17.01.23)
5. Свендсен Л. Фр. Г. Філософія свободи / пер. з норв. Л.: Вид-во Анетти Антоненко; Київ: Ніка-Центр, 2016. 336 с
6. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Київ: КСД, 2016. 160 с.

Шелест Анастасія Леонідівна, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, факультет економіки, менеджменту та психології, група 3-6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

Соціальні медіа мали значний вплив на всі сфери [1] суспільства в усьому світі, і Україна не стала виключенням. Платформи соціальних мереж стали потужним інструментом для поширення інформації і під час воєн. Так, в Україні громадяни, журналісти та учасники бойових дій можуть обмінюватися останніми новинами, фотографіями та відео в режимі реального часу, надаючи інформацію про ситуацію на місцях з перших вуст, що дозволяє швидко поширювати новини, зображення і відео, які можуть формувати громадську думку і впливати на наратив конфлікту. Також соціальні медіа використовуються для поширення пропаганди і ведення психологічної війни. Сторони конфлікту можуть використовувати соціальні мережі для поширення дезінформації, фейкових новин і маніпуляцій з візуальними зображеннями, щоб формувати громадську думку, сіяти розбрат і здобувати підтримку своєї справи. Соціальні медіа використовуються під час воєн для підвищення обізнаності про гуманітарні кризи та координації зусиль з надання допомоги. Користувачі

можуть ділитися інформацією про ситуацію на місцях, закликати до допомоги та організувати кампанії зі збору коштів. Соціальні мережі сприяли швидкому поширенню інформації про переміщене населення, біженців і жертв воєнних звірств, що призвело до збільшення гуманітарної підтримки та реагування. Соціальні медіа використовуються для спостереження та збору розвідувальної інформації під час воєн. Сторони конфлікту можуть використовувати платформи соціальних мереж для моніторингу та відстеження діяльності своїх опонентів, збору інформації про їхні можливості, наміри та пересування, а також для ведення кібершпигунства.

Вплив соціальних мереж на суспільство під час війни виходить за межі поширення інформації та пропаганди [2]. Вони також мають соціальні та психологічні наслідки, які можуть по-різному формувати ставлення, поведінку та сприйняття людей. Соціальні мережі можуть мати позитивний та негативний вплив на емоційний стан і психологічний вплив людей під час війни. З одного боку, соціальні медіа можуть забезпечити відчуття зв'язку, підтримки та солідарності між людьми, дозволяючи їм ділитися своїм досвідом та емоціями, а також шукати підтримки в інших. З іншого боку, доступ до графічних зображень, відео та історій про війну в соціальних мережах може також викликати страждання, тривогу і травму, особливо у тих, хто має пряме чи опосередковане відношення до конфлікту. Соціальні медіа можуть використовуватися як платформа для поширення мови ненависті, дискримінації та стигматизації під час війни. Групи або окремі особи, залучені до конфлікту, можуть використовувати соціальні мережі для поширення принизливих повідомлень, дегуманізації опонентів або поширення дискримінаційних наративів проти певних груп. Це може сприяти ескалації напруженості, загострювати існуючі образи та увічнювати стереотипи й упередження, що призводить до посилення соціальної та психологічної напруги в суспільстві.

Соціальні медіа також можуть мати соціальний і культурний вплив під час війни [2]. Вони можуть формувати суспільні норми, цінності та поведінку, впливаючи на те, як люди сприймають себе та інших, як вони інтерпретують події та конфлікти. Соціальні медіа можуть впливати на культурну ідентичність, використання мови та наративів, сприяти формуванню колективної пам'яті та історичних інтерпретацій конфліктів. Вони можуть впливати на соціальні відносини, динаміку громад і соціальну згуртованість, як позитивно, так і негативно. Соціальні медіа можуть впливати на перевірку інформації та довіру до новин і джерел інформації під час війни. Швидке поширення інформації в соціальних мережах може ускладнити перевірку достовірності та точності новин, зображень і відео, що призводить до поширення дезінформації, фейкових новин і чуток. Це може підірвати довіру до традиційних джерел новин і сприяти плутанині, поляризації та дезінформації під час конфліктів.

Вплив соціальних мереж під час війни може відрізнятись залежно від вікової групи людей, які ними користуються. Різні вікові групи можуть мати унікальні перспективи, досвід і вразливості, коли йдеться про вплив соціальних мереж під час війни. Діти та підлітки можуть бути особливо вразливими до впливу соціальних мереж під час війни. Вони можуть бачити зображення, відео та розповіді про війну в соціальних мережах, що може мати значний емоційний і психологічний вплив на їхнє самопочуття. Вони також можуть бути більш сприйнятливими до дезінформації, пропаганди та маніпуляцій, оскільки можуть мати обмежені навички критичного мислення і не розвинути необхідні навички медіаграмотності, щоб розрізнити достовірну і неправдиву інформацію. Крім того, діти та підлітки можуть зіткнутися з труднощами в обробці складної і тривожної інформації, пов'язаної з війною, що може вплинути на їхнє психічне здоров'я та емоційне благополуччя.

Молоді люди, які є активними користувачами соціальних мереж, можуть зазнавати особливого впливу під час війни [3]. Вони можуть використовувати соціальні мережі як платформу для висловлення своїх думок, участі в активістській діяльності та відстоювання своїх переконань, пов'язаних з конфліктом. Соціальні медіа можуть надати їм простір для обміну думками, участі в дискусіях та пошуку підтримки від однолітків. Однак молоді люди також можуть стикатися з різноманітними, а іноді й суперечливими точками зору, що може призвести до поляризації, розколу та загострення емоцій. Вони також можуть зіткнутися з труднощами в орієнтуванні в інформаційному перевантаженні соціальних мереж, що може вплинути на їхнє розуміння конфлікту і сформувати їхнє ставлення та поведінку. Дорослі, які можуть мати ширший спектр досвіду та поглядів, також можуть зазнавати впливу соціальних мереж під час війни. Вони можуть використовувати соціальні мережі як джерело новин та інформації про конфлікт, а також брати участь у дискусіях та дебатах, пов'язаних з війною. Соціальні медіа можуть надати їм платформу для висловлення своїх думок, обміну досвідом та пошуку підтримки у своїх соціальних мережах. Однак дорослі також можуть піддаватися впливу дезінформації, пропаганди та упереджених наративів у соціальних мережах, які можуть формувати їхнє сприйняття та ставлення до конфлікту. Вони також можуть зіткнутися з труднощами у розрізненні достовірної та недостовірної інформації, і їм може знадобитися критично оцінювати інформацію, з якою вони стикаються в соціальних мережах. Люди похилого віку можуть мати різний досвід роботи з соціальними мережами під час війни, оскільки вони можуть мати різний рівень взаємодії з цими платформами. У той час як деякі люди похилого віку можуть використовувати соціальні мережі як джерело новин та інформації, інші можуть мати обмежений доступ до них або бути не такими активними в соціальних мережах [3]. Однак соціальні медіа можуть впливати на людей похилого віку через їхню взаємодію з членами сім'ї,

друзями та спільнотами, які можуть користуватися соціальними медіа. Через свої соціальні зв'язки люди похилого віку можуть стикатися з різними точками зору, емоційними розповідями та дезінформацією, пов'язаною з війною. Крім того, емоційний вплив контенту, пов'язаного з війною, в соціальних мережах може також впливати на психічне здоров'я і благополуччя людей похилого віку.

Під час війни соціальні медіа також можуть впливати на військовослужбовців і ветеранів. Соціальні мережі можуть надати військовослужбовцям і ветеранам платформу для обміну досвідом, висловлення своїх думок і пошуку підтримки від своїх колег і спільнот. Однак соціальні мережі можуть також створювати ризики для військовослужбовців, такі як поширення конфіденційної інформації, дезінформації та потенційні загрози оперативній безпеці. Крім того, соціальні медіа можуть впливати на психічне здоров'я і благополуччя військовослужбовців і ветеранів, оскільки вони можуть стикатися з тривожним контентом, відчувати емоційні потрясіння і стикатися з проблемами при адаптації до цивільного життя після закінчення служби.

Загалом, соціальні мережі можуть мати значний соціальний і психологічний вплив на суспільство під час війни. Попри те, що соціальні мережі сприяють активізації діяльності, слугують маркерами розвитку[6,7], вони також можуть використовуватися для пропаганди, спричиняти емоційні страждання, впливати на соціальну згуртованість, увічнювати стигматизацію та дискримінацію, а також викликати занепокоєння щодо приватного життя та безпеки. Важливо критично оцінювати вплив соціальних мереж на суспільство під час війни і вживати необхідних заходів для пом'якшення негативних наслідків, одночасно використовуючи позитивні аспекти. Це може включати поширення достовірної інформації, підвищення цифрової грамотності, сприяння відповідальному використанню соціальних мереж, а також захист добробуту і прав постраждалих осіб і громад. Крім того, зусилля, спрямовані на розбудову миру, врегулювання конфліктів і сприяння діалогу між конфліктуючими сторонами, також можуть допомогти подолати соціальний і психологічний вплив соціальних мереж під час війни, з кінцевою метою сприяння миру, примиренню і соціальній згуртованості в суспільствах, що постраждали від конфлікту. Також вплив соціальних мереж під час війни може бути різним залежно від вікової групи людей, які ними користуються. Діти та підлітки можуть бути вразливими до емоційного стресу та дезінформації, молодь може піддаватися поляризації та інформаційному перевантаженню, дорослі можуть потребувати критичної оцінки інформації, з якою стикаються, люди похилого віку можуть зазнавати впливу через свої соціальні зв'язки, а військовослужбовці та ветерани можуть стикатися з особливими ризиками та викликами. Важливо враховувати ці вікові особливості при вивченні впливу соціальних мереж під час війни і розробляти стратегії для сприяння відповідальному використанню, медіаграмотності та благополуччю різних

вікових груп. Це може включати освітні та інформаційні кампанії, поширення достовірної інформації, розвиток навичок критичного мислення та надання підтримки тим, хто може бути емоційно зачеплений контентом, пов'язаним з війною, у соціальних мережах. Звертаючись до конкретних потреб і вразливостей різних вікових груп, ми можемо краще зрозуміти і пом'якшити вплив соціальних мереж на суспільство під час війни.

Список використаних джерел

1. Shust N., Smorodina A. Open education resources as sociocultural paradigm and their regulation from the point of view of Ukrainian copyright law. Jurisprudence in the modern information space: Collective monograph. Accent Graphics Communications & Publishing. 2019. P.248-264. DOI: <http://doi.org/10.33531/monograph.2019.1>
2. Горбатенко П. П. Чому під час війни нам хочеться відмовитися від соціальних мереж? URL: <https://elle.ua/otnosheniya/psihologija/govorit-psiholog-chomu-pid-chas-viyni-nam-hochetsya-vidmovitis-vid-socialnih-merezh/>
3. Дослідження Київського міжнародного інституту соціології з 3 до 26 травня 2022 року на замовлення ОПОРИ на тему «Медіаспоживання українців в умовах повномасштабної війни». URL: https://www.oporaua.org/report/polit_ad/24068-mediaspozhyvannia-ukrayintsiv-v-umovakh-povnomasshtabnoyi-viini-opituvannia-opori
4. Сінгер П. В., Брукінг Е. Т. Війна лайків. Зброя в руках соціальних мереж. / пер. з англ. Лебеденко. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 319 с.
5. Clayton, S., Manning, C. M., Krygsman, K., & Speiser, M. (2017). Mental Health and Our Changing Climate: Impacts, Implications, and Guidance. Washington, D.C.: American Psychological Association, and deo America.
6. Шуст Н.Б. Проблема впливу геополітичного концепту на імплементацію демократії // *Наукові перспективи: журнал*. 2022. № 5(23) 2022. С.159-167. <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1642> DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5\(23\)-159-167](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5(23)-159-167)
7. Шуст Н.Б. Демократичні концепції та їх зв'язок з брендом країни на міжнародній арені через індекси демократії. DEMOCRATIC CONCEPTS AND THEIR RELATIONSHIP WITH THE COUNTRY BRAND IN THE INTERNATIONAL AREA THROUGH DEMOCRACY INDICES // «*Наукові інновації та передові технології*» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. 2022. № 6(8) 2022. С. 544-551. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/1721/1719> [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-544-551](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-544-551)